

Museum als een theeceremonie

'Nieuw' MoMA in New York, van Japanse architect Joshio Taniguchi, telt 58.000 vierkante meter

THESSA MOOIJ

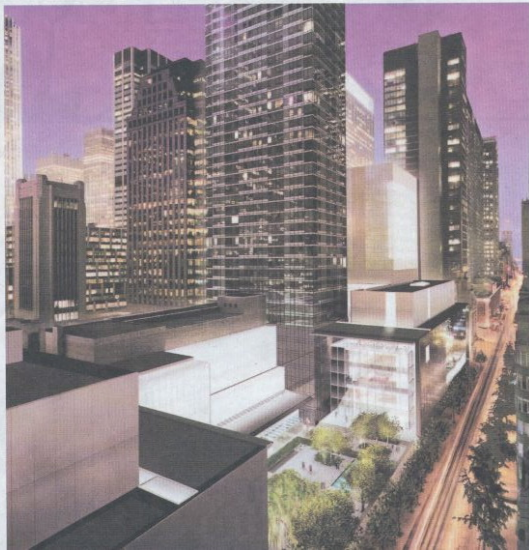
NEW YORK - Het vernieuwde en gerenoveerde Museum of Modern Art (MoMA) opent op 27 november zijn deuren op de oude plaats in Manhattan, maar met twee keer zoveel ruimte. Deze week werd een tipje van de sluier opgelicht.

Tot eind oktober kunnen bezoekers nog terecht aan de overkant van de East River, in Long Island City. Deze wijk, een industrieel gebied in Queens, is inmiddels uitgegroeid tot een populaire bestemming voor kunstliefhebbers - dankzij de MoMA, PS1 Contemporary Art Center, het Socrates Sculpture Park en het pas gerenoveerde Isamu Noguchi Garden Museum.

Terwijl MoMA-directeur Glenn Lowry uitlegt dat zijn nieuwe gebouw en de tijdelijke verhuizing 858 miljoen dollar kosten - die grotendeels zijn binnengesleept door bestuurslid David Rockefeller - klinkt van beneden het geschreeuw van bouwvakkers die groen marmer aanbrengen op de vloer van het atrium. De Japanse architect Joshio Taniguchi heeft op ingenieuze wijze de gevreesde 'wite doos' vermeden.

De ruimtes zijn flexibel, op verschillende wijzen inzetbaar en nooit helemaal afgesloten. De bovenste vier verdiepingen hangen als het ware aan de zesde etage, zodat nergens storende pilaren nodig waren ter ondersteuning.

De zalen zijn via doorkijkjes, *skylights* en trappen met elkaar verbonden. Op deze manier kan de bezoeker zowel horizontaal als verticaal *samplen* uit het aanbod. "We

Kunst Goudstikker opnieuw geclaimd

AMSTERDAM - De erven van de joodse kunsthandelaar Goudstikker vragen de regering nogmaals om de 235 schilderijen terug te geven die na de oorlog aan de Nederlandse staat vervielen. Eerdere claims werden afgewezen, maar de regels zijn onlangs versoepeld. [nos](#)

'Fahrenheit 9/11' niet geschikt voor kinderen

LOS ANGELES - De Amerikaanse filmkeuring heeft Michael Moores *Fahrenheit 9/11*, bestempeld als ongeschikt voor jongeren onder de zeventien jaar. De documentaire over president Bush zou gewelddadig zijn en groot taalgebruik bevatten. De distributeurs gaan in beroep tegen de classificatie. [anp](#)

Stoel Rietveld levert recordbedrag op

AMSTERDAM - Museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam heeft gisteren voor 69.310 euro de door Gerrit Rietveld ontworpen Stelتمانstoel gekocht. Dit is volgens veilinghuis Christie's een wereldrecordprijs. De stoel was getaxeerd op ongeveer negenduizend euro. [anp](#)

degenge stormen-paaren nog waren ter ondersteuning.

De zalen zijn via doorkijkjes, slyghts en trappen met elkaar verbonden. Op deze manier kan de bezoeker zowel horizontaal als verticaal *samplen* uit het aanbod. "We hebben bewust gekozen voor meer bewegingsruimte," aldus directeur Lowry. "We zien onszelf als laboratorium waar het publiek kunst kan onderzoeken."

Een hotel en vier herenhuizen hebben moeten wijken voor het nieuwe gebouw, dat over de breedte van het hele blok loopt: een totaaloppervlak van 58.000 vierkante meter. De eerste verdieping heeft een zijwand die kan worden opengeklapt om grote kunstwerken binnen te laten. Zo kunnen stukken uit de MoMA collectie die nooit eerder werden vertoond, zoals die van Richard Serra, Ellsworth Kelly en Jim Rosequist, in deze zaal een plaats krijgen.

Zen-gevoel

Terrence Riley, de curator voor architectuur en design legt uit waar het museum bewust naar heeft gezocht. "Wat je denkt dat je wilt, blijkt soms in de praktijk niet te werken. Omdat ons oude gebouw zo krap was, wilden we erg graag heel hoge muren en heel veel skylights. Dat was uiteindelijk teveel van het goede, want nu hebben we ruimte zat. We wilden vooral dat de ruimtes goed bruikbaar waren; geen doodlopende gangen, vreemde hoekjes of ruimtes die een opgesloten gevoel geven. Vroeger waren onze tentoonstelling heel lineair -

Het Museum of Modern Art in New York zoals het er na de verbouwing zal uitzien.

FOTO MOMA

alsof we van de bezoekers verwachtten dat ze een kunstmarathon zouden lopen. In het nieuwe museum geven we ze meer autonomie."

Riley wijst op de subtiele keuzes van architect Joshio Taniguchi. Bezoekers lopen niet meer direct tegen de kassa's op, maar krijgen eerst een onbelemmerd uitzicht op de beeldentuin, om daarna langs een muur van Afrikaans zwart graniet de trap op te lopen naar het glazen atrium. "Joshio heeft het museum bedoeld als theeceremonie," verklaart Riley. "Bij die ceremonie gaat het nooit om één bepaald moment, maar om het scheppen van een bepaalde omgeving, waarin je de tijd krijgt om alles in je op te nemen."

Om dat zen-gevoel te bereiken heeft het MoMA diep in de buidel

moeten tasten. Dat was niet zo'n grote opgave, want het museum met zijn cutting edge collecties is een trekpleister voor de weldoeners waarop het culturele leven in de VS draait. De nieuwe zalen, inclusief twee filmtheaters, worden naar de sponsoren vernoemd. Volgens curator Riley zei de architect: "Als jullie veel geld bij elkaar krijgen, geef ik jullie een fantastisch

stuk architectuur. Maar met nog veel meer geld kan ik de architectuur doen laten verdwijnen."

Eerst zullen de bouwvakkers moeten verdwijnen; er wordt nog flink getimmerd en geboord. Er gens in het gebouw loeit de bel van een vrachtlift. New Yorkers moeten nog tot november wachten op hun oase van rust in het drukke Midtown.

ADVERTENTIE

**AMSTERDAM
ROOTS
FESTIVAL**

20-27 JUNI '04

MELKWEG, DONDERDAG 24 JUNI 21.00 UUR / € 20 GLOBAL GROOVE met:

Amparanoia (Madrid)

Daara J (Bakar), Cubanito 20.02 (Nawma), Raul Paz (Cuba),

Clotaire K (Rekrut/Westpeeler), Wimpe (Finland)

aansluitend: Que Pasa? met Condor Sound en dj's Idriss & Pieter Franssen
voorverkoop bij Melkweg en de bekende voorverkoopadressen: www.amsterdamroots.nl

ISAMU NOGUCHI GARDEN MUSEUM

Long Island City (Queens) met zijn goedkope, oude fabrieksruimtes is door de Japans-Amerikaanse kunstenaar Isamu Noguchi ontgonnen als kunstgebied. In 1961 vestigde hij er zijn atelier en opende in 1985 het Isamu Noguchi Garden Museum, dat geheel aan zijn eigen werk is gewijd. Dit museum is de afgelopen drie jaar gerenoveerd en opent op 12 juni weer zijn deuren. Noguchi is bij het grote publiek vooral bekend vanwege zijn papieren bollampen, maar hij was vooral een beeldhouwer die holistisch en multidisciplinair te werk ging. Zijn museum is een voormalige fabriek en de prachtige beeldentuin vormen samen met zijn werk een esthetisch geheel, dat zich kenmerkt door Japans gevoel voor onderstante. Noguchi werkte met verschillende kunstenaars samen, zoals choreografe Martha Graham en architect Yoshio Taniguchi, de vader van MoMA-architect Joshio Taniguchi. Het museum wordt geopend met een door theaterregisseur Robert Wilson ontworpen tentoonstelling van Noguchi's werk. De bedoeling is om ook werk van tijdgenoten en geestverwanten te vertonen. (www.noguchi.org)

**HOLND
FESTIVL**
4 t/m 27 juni 2004
www.hollandfestival.nl

DE KRUISTOCHTEN
Grimmige komedie van Alan Ayckbourn
TOONEELGROEP AMSTERDAM

Regie **IVO VAN HOVE**

Stadsschouwburg, 21 t/m 24 juni, 18.00 uur
Alle informatie op www.hollandfestival.nl

**UIT-
BURO**
090-0181
Kunstwerk
www.culture.nl